

MUUTOKSEN SYKKEET

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on ollut usean vuoden ajan lähes päivittäinen esillä mediassa. Keskustelu on painottunut valmistelun ongelmiin ja erimielisyyksiin. Lehdistö on kuvannut tilannetta etanan vauhtiin. Ongelmia ja virheitä on löytynyt kautta matkan. Muutoksen tarvetta ei kukaan ole asettanut kyseenalaiseksi. Terveydenhuollon lainsäädäntö on pääosin 40 vuotta vanhaa. Keskeinen uudistus eli kansanterveyslaki hyväksyttiin vuonna 1972. Suomi ja maailma ovat muuttuneet sen jälkeen.

Uudistuksen tavoitteista on oltu myös yksimielisiä. Tavoitteen on turvata ja edistää väestön terveyttä, hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta. Koko maan alueella on luotava yhdenvertaiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Perus- ja lähipalveluita tulee vahvistaa.

Ratkaisua etsimässä on ollut useita työryhmiä. Selvityksiä on tehty metrikaupalla. Osa työryhmien ehdotuksista on heti luovuttamisen jälkeen lentänyt roskakoriin. Parissa viikossa on pantu uusi ryhmä työhön. Eteenpäin ei vain ole tuntunut päästävän. Pessimistit alkoivat jo ajatella, että tässä ei saada valmista koskaan.

Sitten nähtiin Suomessa harvinainen näky. Valtioneuvoston linnan tiedotustilaisuuteen marssi poikkeuksellisen yksituumainen ryhmä. Nyt oltiin yksimielisiä järjestämismallista. Sekä hallituspuolueiden että opposition puheenjohtajat kiittelivät kilvan yhteistä ratkaisuaan. Sovun mukaan sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuu on jatkossa viidellä SOTE-alueella. Uudet alueet vastaavat palveluiden järjestämisestä. Rahoitus kulkee niiden kautta.

Linjaratkaisun jälkeen hallituspuolueiden ja opposition yhteinen poliittinen ryhmä on hionut mallia asiantuntijaryhmän ja ministeriön virkamiesten avustuksella. Aikataulu on tiukka, ja ehkä jo tätä pääkirjoitusta luettaessa lakiesitys pykäläinen ja perusteluineen on luettavissa. Sitten odotetaan vain kuntien ja maakuntien toimijoiden lausuntoja, ja asia etenee eduskuntaan. Nyt ei edetty ratkaisuun pienten askelten kautta, vaan ulospäin näkyi kertapäätös. Taustalla ovat pienet askeleet. Tilanne

on analoginen Berliinin muurin sortumiseen. Se ei romahtanut panssarivaunujen telaketjujen alle. Takana olivat pienet muutokset asenteissa ja maailmakuissa. Ne nakersivat muurin perustuksia, jolloin pieni henkäys riitti kaatamaan muurin.

Berliinin muurin sortuminen ei ratkaissut Itä-Saksan asukkaiden taloudellisia ongelmia kerralla. Samoin SOTE-uudistus ei ratkaise Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon ongelmia yhdessä erässä. Tarvitaan jatkuvaa työtä muutoksessa. Vasta pari vuotta vanha terveydenhuoltolaki kaipaa nyt uudistusta. Sen myötä annettavia asetuksia on tarkasteltava uudelleen. Kaikki palikat liikkuvat jo. Terveydenhuoltolain uudistus on kirjoitusvaiheessa. Uusi sosiaalihuoltolaki lähti päätöksen jälkeen lausuntokierrokselle. Samaan tapaan on menossa vammaislain ja lastensuojelulain uudistus.

Muutos on pysyvää. Sitä tapahtuu aina, erilaisina annoksina, sykkeinä, pulsseina ja sykäyksinä. Samoin muuttumattomuus on pysyvää. Kaikki asiat eivät muutu. Apua tarvitsevia löytyy jatkossakin. Ratkaisukeskeisen kentän on arvioitava muutoksen nopeutta, suuntaa ja sen vaihtelua ja niitä asioita, jotka eivät kuitenkaan muutu. Ratkaisukeskeinen ajattelu- ja työtapa antaa tähän hyvät eväät.

Timo Keistinen
Ratkes ry:n hallituksen puheenjohtaja

